

Izvirna jezikovna različica te strani [\[es\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

španščina

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Swipe to change

Starševska odgovornost – pravica do varstva in vzgoje otroka ter stikov

Španija

1 Kaj dejansko pomeni pravni izraz „starševska odgovornost“? Kakšne so pravice in obveznosti nosilca starševske odgovornosti?

V španskem pravu se starševska odgovornost običajno navaja kot „patria potestad“ (roditeljska pravica). Zajema pravice in dolžnosti posameznikov, običajno staršev, ali pravnih oseb, ki jim je bilo varstvo osebnosti in premoženja mladoletnika zaupano v skladu z zakonom ali sodno odločbo.

Roditeljsko pravico je treba vedno izvajati v korist otrok, v skladu z njihovimi osebnostmi ter ob upoštevanju njihove telesne in duševne celovitosti. Vključuje naslednje dolžnosti in pooblastila:

1. skrb za otroke, preživljanje časa z njimi, hranjenje, izobraževanje in zagotavljanje vseobsegajoče izobrazbe;
2. zastopanje otrok in upravljanje njihovega premoženja.

2 Kdo je ponavadi nosilec starševske odgovornosti do otroka?

Starši so starševsko odgovorni za mladoletnike.

V primeru prenehanja življenjske skupnosti, razveze zakonske zveze, razhoda ali ločenega bivanja staršev vse pravice in dolžnosti v zvezi z odločanjem o osebnosti in premoženju mladoletnikov izvajata oba starša, razen v izjemnih okoliščinah.

Če starša živita ločeno, roditeljsko pravico izvaja starš, pri katerem živi otrok. Vendar lahko sodišče na podlagi utemeljenega zahtevka drugega starša in ob upoštevanju interesov otroka prizna drugemu staršu roditeljsko pravico, ki jo izvaja skupaj s prvim staršem, ali med materjo in očetom razdeli funkcije, ki jih zajema izvajanje roditeljske pravice.

3 Ali je mogoče za izvrševanje starševske odgovornosti določiti drugo osebo, če starši tega nočejo ali ne želijo?

V španskem pravu se lahko za izvajanje starševske odgovornosti v zvezi z mladoletniki pod sodnim nadzorom določijo drugi sorodniki, osebe ali institucije, če starši ne izpolnjujejo dolžnosti glede varstva, ki jih pravo določa na področju skrbi za mladoletnike, ali jih ne izpolnjujejo zadovoljivo.

4 Kako se ureja vprašanje starševske odgovornosti, če se starša razvežeta ali razideta?

Če se starša razvežeta ali prekineta življenjsko skupnost, se starševska odgovornost lahko določi:

na zahtevo obeh staršev z regulativnim dogovorom (*convenio regulado*), ki ga morajo odobriti sodišča;

s sodno odločbo, v okviru kontradiktornega postopka.

Starševsko odgovornost kot institut za varstvo mladoletnikov nosita oba starša.

Ureditve za skrb ter varstvo in vzgojo mladoletnikov so lahko naslednje:

dodelitev skrbništva le enemu od staršev; ta ureditev je najpogostejša pri prenehanjih življenjske skupnosti in razvezah zakonske zveze, o katerih se starša vzajemno dogovorita, ter pri kontradiktornem postopku; staršu, ki mu nista bila dodeljena varstvo in vzgoja, se običajno določi ureditev obiskovanja;

dodelitev skupnega skrbništva, pri čemer so mladoletniki izmenično pri enem ali pri drugem staršu;

v izjemnih primerih, če tako narekujejo okoliščine in je to v interesu mladoletnika, se lahko izda sodna odločba, s katero se skrb ter varstvo in vzgoja dodelijo drugi osebi, in sicer na predlog samih staršev ali na podlagi neposredne odločitve sodišča.

Kadar je za skrb mladoletnika odgovorna uprava, se ohrani ta položaj, pri čemer varstvo in vzgoja nista dodeljena nobenemu od staršev.

5 Katere formalnosti morata starša spoštovati pri sklenitvi sporazuma o starševski odgovornosti, da je ta sporazum pravno zavezujoč?

Starša, ki se dogovorita glede vprašanj starševske odgovornosti, morata predložiti podpisan regulativni dogovor, ki vključuje vse dogovorjene zadeve. Poleg drugih ukrepov mora ta dogovor izrecno določati:

skrb ter varstvo in vzgojo mladoletnika;

ureditev stikov s starši;

izvajanje starševske odgovornosti;

uporabo skupnega bivališča;

preživnino za mladoletnika.

Regulativni dogovor se skupaj z vlogo predloži ustreznemu sodišču prve stopnje. Starši ga morajo potrditi na sodišču, sodnik pa po zaslišanju mladoletnikov, če so dovolj stari, in državnega tožilca oceni dogovore.

Sodnik odobri dogovore zakoncev, ki urejajo posledice razveljavitve zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveze zakonske zveze, če ne škodijo otrokom. Če stranki predlagata ureditve stikov in komunikacije med vnuki in njihovimi starimi starši, jih lahko sodnik po zaslišanju starih staršev, ki v te ureditve privolijo, odobri.

Dogovori se lahko zavrnejo le na podlagi utemeljene odločbe. V tem primeru morata zakonca sodniku v odobritev predložiti nov predlog, če je to ustrezno.

6 Katera alternativna sredstva so za reševanje spora zunaj sodišča na voljo staršem, kadar se ti ne morejo sporazumeti o starševski odgovornosti?

Poleg sodne odločbe je za sklenitev dogovora med strankama najboljši alternativni ukrep družinska mediacija.

Da bi bili sprejeti dogovori izvršljivi, se morajo vedno odobriti s sodno odločbo.

7 O katerih vprašanjih v zvezi z otrokom lahko odloča sodnik, če starša zadevo predložita sodišču?

Sodnik mora v sodni odločbi vedno sprejeti odločitev glede naslednjih vprašanj v interesu mladoletnih otrok, pri čemer se izogne ločitvi bratov in sester, če je to mogoče, in jih zasliši, če so sposobni presoje:

sodni ukrepi v zvezi z varstvom in vzgojo ter skrbjo, ki se dodelijo enemu ali obema staršema, in izobrazbo;

ureditve stikov, pri čemer se določijo čas, način in kraj komunikacije med starši in otroki ter preživljanja skupnega časa;

če nastanejo resne okoliščine ali če eden od staršev resno in zaporedoma ne izpolnjuje svojih dolžnosti, se lahko te pravice do stikov izjemoma omejijo ali začasno prekinejo;

dodelitev roditeljske pravice in, če je to potrebno in ustrezno za otroke, odločitev glede popolnega ali delnega izvajanja te pravice s strani enega od staršev, vključno z odvzemom te pravice, če je odvzem dobro utemeljen;

preživnina, ki jo plačujeta oba starša za zadovoljitev otrokovih potreb, pri čemer se upoštevajo gospodarske okoliščine, in sprejetje ukrepov, potrebnih za zagotovitev učinkovitosti preživnine;

dodelitev uporabe skupnega bivališča in stvari v skupni rabi, če se starša o tem ne dogovorita sama, pri čemer ima prednost zakonec, ki sta mu bila dodeljena varstvo in vzgoja mladoletnih otrok.

8 Če sodišče odloči, da ima eden od staršev izključno pravico do varstva in vzgoje otroka, ali to pomeni, da odloča o vsem v zvezi z otrokom brez predhodnega posvetovanja z drugim od staršev?

Na splošno si roditeljsko pravico delita oba starša. Zato imata oba starša pravico do odločanja in reševanja vseh vprašanj v zvezi z mladoletnikom, tudi če sta bila varstvo in vzgoja dodeljena le enemu od njiju.

Če se starša ne moreta dogovoriti glede odločitev, ki bi se lahko ali morale sprejeti v zvezi z mladoletnikom, na primer glede vprašanj šolanja in izobrazbe, kot je izbira šole ali interesnih dejavnosti, zdravstvenega varstva pri izbiri zdravnika, osebnih vprašanj, kot je izbira imena ali verskega izobraževanja, ali glede izbire kraja ali države, v kateri bi mladoletniki živeli, itd., ali če se vzajemni dogovor izkaže za nemogočega, se lahko kateri koli od staršev odloči za reševanje spora pred sodiščem.

Po zaslišanju obeh staršev in otroka, če je ta sposoben presoje, sodnik brez nadaljnje uporabe pravnih sredstev za odločanje pooblasti očeta ali mater. Če se nesoglasja ponavljajo ali če se pojavi drug dejavnik, ki resno ovira izvajanje starševske odgovornosti, lahko sodnik pooblastila za odločanje v celoti ali delno dodeli enemu od staršev ali te funkcije razdeli med njima. Vsi ti ukrepi se lahko sprejmejo za največ dve leti.

9 Če sodišče odloči, da imata starša skupno pravico do varstva in vzgoje otroka, kaj to pomeni v praksi?

Kadar sta varstvo in vzgoja mladoletnika dodeljena obema staršema, se v praksi starša izmenjujeta pri vsakodnevni skrbi za mladoletnika v predhodno določenih obdobjih, ki običajno sovpadajo z določenimi šolskimi obdobji, kot so šolski semestri ali leta.

Oba starša si delita vse šolske počitnice.

10 Pri katerem sodišču ali organu je treba vložiti vlogo v zvezi s starševsko odgovornostjo? Katere formalnosti je treba upoštevati in katere dokumente je treba priložiti k vlogi?

V postopku v zakonskih zadevah za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze na podlagi vzajemnega dogovora je pristojno sodišče prve stopnje, v pristojnosti katerega je zadnje skupno bivališče ali bivališče katerega koli od vložnikov.

V kontradiktornem postopku v zakonskih zadevah je pristojno sodišče prve stopnje na območju prebivališča zakoncev, če pa zakonca prebivata v različnih sodnih okrajih, lahko tožnik izbira med sodiščem na območju zadnjega skupnega prebivališča ali na območju prebivališča toženca.

V postopku, ki zadeva le skrb, varstvo in vzgojo ter preživljanje mladoletnih otrok, pri čemer starša nista poročena drug z drugim, je pristojno sodišče prve stopnje na območju zadnjega skupnega prebivališča staršev. Če živita v različnih sodnih okrajih, lahko tožnik izbira med sodiščem na območju prebivališča toženca ali na območju prebivališča mladoletnika.

11 Kateri postopek se pri tem uporablja? Ali je na voljo skrajšani postopek?

Postopki, ki se uporabljajo v teh primerih, so:

kadar se stranki dogovorita – postopek vzajemnega dogovora iz člena 777 zakona o civilnem postopku za prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze in sprejetje dokončnih ukrepov o skrbi, varstvu in vzgoji ter preživljanju mladoletnih otrok, če starša nista poročena;

kadar se stranki ne dogovorita – kontradiktorni postopek iz členov 770 in 774 zakona o civilnem postopku, ki se uporablja tudi za postopke družinskega prava in postopke glede mladoletnikov, če starša nista poročena drug z drugim.

V nujnih primerih se lahko zahteva sprejetje ukrepov v okviru naslednjih postopkov:

začasni ukrepi pred vložitvijo vloge za razveljavitev, prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze ali v postopkih v zvezi s skrbjo ter varstvom in vzgojo mladoletnih otrok in preživljanjem. To urejata člena 771 in 772 zakona o civilnem postopku;

izrecno je določeno, da se lahko v primeru utemeljenega nujnega ukrepanja sprejmejo ukrepi iz prve izdane odločbe, ki se začnejo izvajati takoj;

začasni ukrepi, ki izhajajo iz sprejetja vloge za postopke v zakonskih zadevah ali postopke v zvezi z mladoletniki, tako kot v prejšnjih primerih. To je določeno v členu 773 zakona o civilnem postopku.

12 Ali je mogoče dobiti pravno pomoč za kritje stroškov postopka?

Pridobi se lahko popolna ali delna pravna pomoč, če se zagotovi dokaz, da so izpolnjeni pogoji za upravičenost do pravne pomoči v skladu z zakonom o pravni pomoči (glej „Pravna pomoč – Španija“).

13 Ali je mogoče vložiti pritožbo zoper odločbo o starševski odgovornosti?

Da bi razjasnili, zoper katere odločbe je mogoče vložiti pravno sredstvo, je treba razlikovati med vsemi mogočimi odločbami v zvezi z vprašanji starševske odgovornosti, in sicer:

zoper vse odločbe v kontradiktornih postopkih se je mogoče pritožiti pri deželnem sodišču;

prav tako se je mogoče pri deželnem sodišču pritožiti zoper odločbe v postopkih vzajemnega dogovora, vendar le, če se sprejme ukrep, ki se razlikuje od pogojev regulativnega dogovora.

Pravo ne predvideva nobenih pravnih sredstev zoper odločbe o predhodnih začasnih ukrepih ali začasnih ukrepih ali zoper odločbe glede izvajanja roditeljske pravice.

14 V nekaterih primerih je morda treba pri sodišču ali drugem organu vložiti zahtevek za izvršitev odločbe o starševski odgovornosti. Kateri postopek se pri tem uporablja?

Kadar se sodne odločbe glede starševske odgovornosti ne izvajajo prostovoljno, se lahko pri sodišču prve stopnje, ki jih je izdalo, vložijo zahtevek za izvršitev ukrepa ali ukrepov, ki se ne izvajajo.

Opredeliti je treba kazen ali odločbo, katere izvršitev se zahteva, in osebo, zoper katero se izvede izvršitev.

15 Kaj je treba storiti, da se odločba o starševski odgovornosti, ki jo izda sodišče v drugi državi članici, prizna in izvrši in tej državi članici?

Odločbe, izdane v državi članici, o izvajanju starševske odgovornosti v postopkih v zakonskih zadevah v zvezi z otrokom, ki so bile izvršljive v zadevni državi članici in so bile priglašene, se na zahtevo katere koli zainteresirane stranke priznajo v Španiji, pri čemer postopki niso potrebni, v skladu z določbami Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo.

Za izvršitev je treba vložiti zahtevek za izvršitev pri sodišču na območju, na katerem prebiva mladoletnik in se zahteva izvršitev. Zahtevku je treba priložiti izvod odločbe, katere izvršitev se zahteva, pri čemer mora izvod izpolnjevati vse zahteve za določitev njegove verodostojnosti, v skladu s standardiziranim obrazcem iz Priloge V. Imeti je treba odvetnika in procesnega pooblaščenca.

16 Na katero Sodišče v tej državi članici je treba vložiti zahtevek za izpodbijanje priznanja odločbe o starševski odgovornosti, ki jo je izdalo sodišče v drugi državi članici? Kateri postopek se uporablja v teh primerih?

Če želi stranka v Španiji ugovarjati priznanju odločbe o starševski odgovornosti, sprejete v drugi državi članici, se mora obrniti na sodišče prve stopnje, pri katerem je bil vložen zahtevek za priznanje, in se sklicevati na kateri koli razlog za nepriznanje iz Uredbe št. 2201/2003.

Razlogi, na katere se je mogoče sklicevati, so:

odločba je v očitnem nasprotju z javnim redom, pri čemer je treba upoštevati največjo otrokovo korist;

otroku ni bilo omogočeno, da izrazi svoje mnenje (razen v nujnih primerih);

odločba je bila izdana v odsotnosti in pisanje o začetku postopka ni bilo vročeno ali stranka o njem ni bila obveščena, razen če se dokaže, da se je stranka strinjala z odločbo;

stranka, ki ugovarja priznanju in trdi, da odločba ovira izvajanje starševske odgovornosti, ni imela možnosti, da izrazi svoje mnenje;

odločba je nezdržljiva z drugo, naknadno izdano odločbo.

17 Katero pravo se uporablja v postopku o starševski odgovornosti, če otrok ali stranki ne prebivata v tej državi članici ali imata različno državljanstvo?

V skladu s Haaško konvencijo o varstvu otrok se uporablja pravo, ki se uporablja na območju običajnega prebivališča mladoletnika.

Zadnja posodobitev: 05/04/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.